

446 ~~Vestibule~~
BIBLIOTECA PENTRU

1052

TUDOR PAMFILE

[Handwritten signature]

FIRIȘOARE DE AUR

POVESTIRI ȘI LEGENDE
DIN POPOR

20.584.

BIBLIOTECA ÎNȘ. PED.
PEDAGOGICAL INÉZET KÖNYVTÁRA
10 - Mures - marosvásárhely

BUCUREȘTI

Editura Librăriei „Universala” Alcalay & Co.

No. 27 Calea Victoriei No. 27

987

Iubite cetitor,

Ori cine vei fi, îți zic: «Bună întâlnire!»

Și acum să stăm puțin de vorbă: Dumneata mă auzi și de spusele mele poate n'ai nevoie; pe-ale dumitale aș vrea să le știu, dar nu mi-i cu puțință.

Ești poate om bătrân și credincios unor porunci vechi și tainice de a cerceta tot ce este al nostru. Foloasele pe cari le vei avea din întâlnirea cu mine, vor fi, se înțelege, mai pe jos de așteptările dumitale.

Ești poate tânăr, prea tânăr. Vrei să așli multe, ca să știi multe. N'ai anumite ceasuri hărăzite cercetărilor și gândului, ci, ori când ești gata să înduri povara unei cetiri. Incearcă, și de te vei alege cu o pagubă, n'o socoti că fiind cea de pe urmă.

Mă vei iertă că n'am așteptat ziua

aceea târzie, ca să-ți pot înfățișa
aidoma aceste câte-va țirișoare de
aur, ca un adevărat meșter.

Te vei miră, apoi, de ce «firișoare
din aural nostru»? Nu se putea afla
peste graniță mai multe și mai
curate?

Se gădesc, dar pentru a le dobân-
di, trebuie să dăm și noi peste gra-
niță în schimb, acea marfă ieftină
și bună care se cheamă suflet.

Și după mintea mea, această ne-
gustorie mi s'a părut din cale afară
de proastă!

Tudor Pamfile.

Cuiul lui Pepelea.

Am ispitit și eu pe mai mulți, că ce'nsemnează «cuiul lui Pepelea» și nu mi-au știut da răspuns frumos. De asta, le spun eu acuma.

Pepelea a fost un om frumos și isteț, iar cuiul lui Pepelea a fost cui de lemn bătut în perețele casei părintești, pe care Pepelea a vândut-o unui om. Omul acela avea o față mândră, nevoie mare, să cumperi două lumânări de ceară curată, și s'o cununi cu Pepelea. Pepelea ar fi vrut, nu-i vorbă, și fata nu s'ar fi dat în lături, dar tatăl fetei să nu fi auzit.

— Măi moșule, dă-mi pe fică-ta de nevestă, zicea Pepelea.

— Mai puneți pofta 'n cuie, băiete, îi răspundea tatăl fetei.

— Atunci, dacă-i așa, am să-mi vând și eu casa și-am să mă duc în lume !

— Ți-o cumpăr eu.

— Bine ! Ți-o vând toată, din cheotoare'n cheotoare, fără numai un lu-

cru, nu : cuiul din păretele din răsărit. Pe acela să mi-l lași mie.

— Ei, și de ce ?

— Să am și eu moștenire de la părinți. Scoate banii și să facem hârtiile.

Omul a scos banii, hârtiile s'au fost întărit și omul cu fata cea frumoasă s'a mutat în casa lui Pepelea.

Și era bine acolo, în odăile celea încăpătoare, în casa cea împrejmută cu livadă și acarete frumoase. Le era dragă casa lui Pepelea și lui Pepelea îi era drag încă mai mult cuiul de lemn bătut în păretele din răsărit.

A doua zi, Pepelea veni la om.

— Ce vrei Pepeleo ?

— Am venit să-mi pun căciula 'n cuiul meu.

Omul cam strâmbă din nas, dar ce putea să facă, dacă așa scria la învoială !

A treia zi iar.

— Ce vrei Pepeleo ?

— Am venit să-mi iau căciula din cuiul meu.

Și apoi așa, mâni așa, Pepelea avea în totdeauna câte ceva de pus ori de luat din cuiul de lemn bătut în păretele de răsărit. Și vedeți, aceasta se întâmplau de multe ori când omul

lipsia de pe-acasă, când rămânea numai fata singură. Și fata avea mare grijă, să nu iasă cumva cuiul din părete și să se piardă. Din ce pricină însă, tăieți-mă, spânzurați-mă, că nu v'ăș putea spune. Nu știu.

Lucrurile au rămas așa : casa în picioare și cuiul în părete ; Pepelea îndrăgostit de cuiul de lemn și fata tot așa. Dar mult nu.

Că într'o zi, auzind că Pepelea s'a însurat cu fata cea frumoasă și cuminte și că stă chiar în casa cea nu de mult vândută, m'am dus la creștinul acela și l-am întrebat :

— Bine, moșule, ce te-a făcut să-ți măriți fata tocmai cu unul de care nici nu vrei să auzi ?

— Ce m'a făcut ? Blăstămatul de cui al lui Pepelea, nepoate, mi-a răspuns omul.

Și atât !

Curpănul și stejarul.

Jos crescuse un curpăn frumos, iar deasupra își răsflora crăcile un stejar mândru. Pe curpăn stăteau legați hostanii mari și albi ca niște grei holovani de piatră, iar sus se clătina de-abia, de-abia, ghinda cea măruntă.

— Vezi, prietene, zise curpănul, ce nesocotit ești tu ! După cât ești de mare și de puternic, ghinda ta ar trebui să fie de zece ori mai mare ca bostanii mei !

Iar stejarul îi răspunse :

— Cel ce se umflă și se 'ngâmfă, va scade și se va pierde ; așteaptă, prietene, să vină toamna, și atunci vom sta de vorbă amândoi !

Nu peste mult, veni și toamna cu bruma și vântul cel rece. Frunzele curpănului se îngălbeniră și vrejul se uscă ; muncitorii rupseră bostanii și-i puseră în car. Iar curpănul murind, își aduse aminte de vorba stejarului și suspină :

— Dreptate mare a avut stejarul. Eu mă prăpădesc, iar curpenilor din neamul meu, fie învățătură cuvântul acesta : «Trufia de sine, nici un preț nu are, ci mai cuminte este cel ce-și păstrează cu inima închisă darurile cu cari l-a împodobit Dumnezeu !»

Și de-atunci, curpănul nu s'a mai fâlit !

Cine-i mai mare ?

A fost odată în lumea asta un om bogat, dar nu ca mine ori ca dum-

neavoastră. Că dacă am aduna noi toți cât avem, hoierul cela trăind, ne-ar spune : «nici pe sfert din sfert din câte am eu, nu pot afla la voi, calicilor !»

Pământ nemăsurat, bani cu rugina de-o palmă pe ei, cirezi și turme nenumărate, acarete fără samă ; bogat, și să-l lăsăm în pace !

Dacă împrumuta el pe împărați, apoi noi, ce să mai zicem !

— Mai mare decât mine. nimeni nu-i pe lume, zicea el.

— Ba eu-s mai mare, zicea Vodă, că viața tuturor supușilor mei stă în mâinile mele.

Și așa era !

Se duse la Vornic și Vornicu-i răspunse că el îi mai mare :

— Că până la Dumnezeu, te mănâncă Sfinții !

Și așa era !

Se duse la popă, și popa-i grăește :

— Apoi, ai fi dumneata mai mare da tot eu te duc la groapă, de-i vrea, de nu-i vrea !

Se duse la un flăcău, și flăcău-i șopti, cam surâzând :

— Nu zic anume că ești mai mic decât mine, dar, ferească Dumnezeu s'avem deaface amândoi, că nu știu ce s'ar alege de dumneata !

Și bogatul văzu că și feciorul are dreptate.

Se duse apoi la o văduvă sărmană, și-i spuse :

— La noapte, dorm la dumneata ; vrei, nu vrei, nu te 'ntreb, că eu-s mai mare !

— Vai de mine, îi răspunse femeia ; asta nu se poate, că gura lumii îi grozavă !

Și boierul văzu că și femeia avea dreptate. Și merse mai departe la niște copii fără părinți și ceru loc să doarmă acolo !

Copiii, socotindu-se mai mici și mai fără putere decât bogatul, se culcară pe jos, iar boierului îi așternură în pat.

Asta era o mângâiere mare pentru dânsul !

Dar peste noapte, unul din frățiori, un mititel de o șchioapă, începu să strângă mâța de coada ! Țâu ! și țâu ! Boierul se trezi din somn și întrebă :

— Dar ce are plodul cela de plânge !

— Apoi, boierule, așa-i el, când îi vine vremea s'adape șoarecii : plânge ca să-și facă obiceiul.

— Așa ? Apoi, astâmpărați-l, să tacă.

— Să-l astâmpărăm noi, boierule ? Cum, dumneata nu știi că *plodu-i* mai mare într'o casă ?

Da, aveau dreptate și copiii aceștia. Boierul s'a sculat, și-a tras ciobotele și-a eșit afară, încredințându-se că'n lumea asta nu-i nici unul în toate mai mare decât altul, ci fie-care întru ceva !

Baba, fata și cățeaua.

Erau odată trei suflete : o habă. o fată și amândouă aveau o cățea. Baba era leneșă și fata semăna mă-sei întru toate. La casa lor, pereții, și pe pereți, nimic. Deasupra pereților, podul cu soarele, luna și toți luceferii. Prin ogradă, buruienile lăsate de Dumnezeu, de habă și de fata babei și încolo nimic alta de cât chelbe și rapân!

Intr'o zi, trece pe lângă cele trei suflete un unchiaș afurisit și avan ; și cum le văzu prăjindu-se la soare, zise mai întâi babei :

— U, tu, *gagă*-Prohiro, robotești, hai ?

— Că ha !

— D'apoi zău ! Nu lucrezi nimica ? Parcă te văd ca mâni dând ortul popii, când te-or lua mâțele și te-or îmbrăca pupezele !

— Că ha ! Las 'după ce s'a mărita fata !

— Dar tu, fată hăi, ai să prinzi mușchi verde *buginind* ; cum naiba, n'ai tu nici o tragere de inimă pentru treabă ?

— Că ha ! Apu'tra'nădejde s'o iea dracu' pe mama, s'apu' să vezi hărnicie !

— Că ha, că ha, dar măcar pentru căteaua asta să aveți grijă ; nu vedeți câtu-i de slabă ?

— Ei, d'apu' poate-a da'Mnezeu și-a turba : atunci să vezi...

— Că bine zici, fată hăi ! încheie moșul nostru și plecă scuișând de trei ori înapoi și făcându-și cruce.

Dar de ce, nu mă întrebați, că nu v'aș putea răspunde !

De gazdă, să ascuți !

Un om primia în gazdă pe drumetii cari-i cereau adăpost peste noapte, dar, nu știu cum se făcea, cum se dregea, — a doua zi, în loc să le poștească «drum bun și mai veniți pe la noi», le trăgea câte-o sfântă de bătaie, soră cu moartea.

Unul, auzind despre aceasta, își zice:

— Măi, mare minune ; am să mă duc și eu să văd ce-oi păți !

Se duce, așa, și într'o sară ajunge la ușa celui creștin.

— Bună seara, moșule!

— Mulțămesc dumitale nepoate!

— Da', moșule, nu mă-i primi și pe mine în gazdă?

— Cum nu, cu mare bucurie. Iaca, aici dorm eu cu toți ai mei din casă, iar în partea astălaltă e odaia care o țin pentru musafiri. Poftim la masă, și pe urmă la odihnă.

Omul ospătează, se duce apoi să se culce iar a doua zi dimineăța, mulțamește gazdei pentru primire și dă să plece. Da' cam strângea drumețul din umeri și se cam uita de sub sprâncene.

— Mergi sănătos, îi pofteste gazda și când ți-o mai fi drumul pe aici, cu dragă bucurie...

Omul se închină și plecă, dar îndată se întoarce înapoi și-și întreabă gazda :

— Mă rog, să-ți fie fața cinstită, am să te întreb ceva, dacă nu ți-a fi cu supărare.

— Gata!

— Am auzit că dumneata ai obicei să bați pe toți câți îi primești noaptea în casă. E-adevărat?

— Adevărat!

— Și pe mine de ce nu m'ai bătut?

Și-i răspunse omul :

— Pe toți câți au venit până acum în casa mea i-am bătut, pentru că la mine eu sunt stăpân și nimeni altul. Unde le-oi da să se culce, acolo trebuie să se ducă și vorba să nu mi-o întoarcă. «Că nu te mai supăra, că mă culc în tindă!» Hm! Eu știu unde-i locul de cinste. Ai aflat acum ?

— Am aflat.

— Ei, încă odată : drum bun.

— Să te las sănătos și s'aud de bine!

Soarele și Luna.

Intr'o zi, soarele și luna se sfăduiau. Și zicea soarele :

— Tu ești o proastă și o nătângă. Tu, cu toate că ai o mulțime de stele și luceferi care-ți stau într'ajutor, de-abia poți lumina atâta cât să-și nimească omul casa. Și apoi nici harnică pân' pe acolo nu ești, căci de multe ori te trezești prea târziu. Câteodată însă, te zorești prea de vreme și, crezând că cine știe ce treabă grea ai săvârșit, te-ascunzi după zare și te culci, cu mult înainte de revărsatul zorilor ! Eu ? Eu mă scol odată cu omul și mă culc tot odată cu dânsul,

luminându-l și încălzindu-l în toate zilele !

— Ba câteodată, îi răspunse luna, într'atâta îl încălzești, că fuge omul de tine ca de ciumă, și numai la umbră dacă mai poate scăpa de dragostea ta !

Iar omul de pe pământ, auzindu-i cum se sfădiau, le zise :

— Tăceți, tăceți și nu vă mai lăudați pe voi, ci prea măriți numele Domnului, că el va lăsa, cum m'a lăsat și pe mine și pe toate câte se află pe pământ. El a zidit și pe cel vrednic și pe cel păcătos și păcat mare săvârșește cel ce se socoate întru ceva mai deochiat ca altul !

Bătrânul care a greșit la biserică.

Un unchiaș bătrân nu avea de obicei să se ducă la biserică, dar era curat și drept înaintea lui Dumnezeu. Intr'un rând însă, feciorii lui l-au luat cu sila și l-au dus.

În ușa bisericii era un lac mare, că fiecare trebuia să se descâlțe ca să poată trece printr'însul. De aceea, feciorii moșului și-au scos imineii și-au avut să iea pe talăl lor în spate, ca să nu-l mai lase să se ude și dânsul !

Dar unchiașul le zise :

— Lăsați-mă, că dacă oi fi drept la Dumnezeu, oi trece și pe deasupra !

Uncheșul nici nu s'a mai suflecat, ci a trecut așa pe de-asupra lacului, fără ca măcar să se ude. Iar lumea și feciorii lui s'au minunat mult.

A intrat moșneagul în biserică și s'a așezat în fața altarului, ascultând cu mare luare aminte tot ce zicea preotul și dascălii ; dar, fiind el tare curat, vedea tot ce alții nu puteau să vadă. Vedea cum într'un colț al bisericii stătea deavolul și scria în catastivul lui pe toți cei ce țineau cu dânsul, pe cei cari rîdeau, pe cei cari vorbeau, pe cei cari erau cu gândurile într'alte părți. Umpluse toată condica și tot își întindea hârtia ca să facă loc și pentru alții și iar însemna. Și când era aproape — aproape să se isprăvească slujba, bătrânul văzu pe deavol strâmbându-se și pocindu-se în tot felul, că începu și dânsul să zâmbească. Atunci, deavolul își muie condeiul pe limbă și-l însemnă și pe moșneag tocmai la urmă.

Când a eșit bătrânul din biserică, n'a mai putut trece pe de-asupra lacului, ci a trebuit să se descalțe și dânsul. Pentru mersul lui la biserică

mult s'a căit și întotdeauna a povestit, ca să înțeleagă fiecare, că legea creștinească nu trebuie să se împlinească numai de ochii lumii, ci și cu deplină credință și curățenie de suflet, de oarece Dumnezeu toate le vede și le știe !

Omul care își știa sfârșitul vieții.

În dragostea lui cea mare pentru om, Dumnezeu datu-i-a la început carte cu cele vrednice de știință. În cartea vieții lui, i se spunea tot ce era spre bucuria părintelui ceresc și ce era spre mânia lui. Ii spunea și ceasul sfârșirii lui din lume, ca să-și grijească sufletul din vreme prin pocăință.

Dar după o curgere de ani, cunoscându-și omul ziua cea de moarte, se dădu la lene și duse lipsă, ca tot el pe urmă, ca un nesocotit, să cârtească împotriva lui Dumnezeu.

Și văzând Domnul atâta rău pe pământ, scobori odată din cer și trase la un om. Dar chipul Celui-prea-înalt era de moșneag bătrân.

— Ce mai faceți, oameni buni ? zise Dumnezeu.

— Ia, greu, moșule ! Dumitale ți-a dat Prea-sfântul mai mare veleat, și ai trăit mai mult, și-ai muncit, și ai cu ce trăi la bătrânețe ; dar de mine-i rău ! Iată, peste patru zile voi muri ! De doi ani întregi nici cămașă n'am văzut pe trupul meu, nici cu mâncare îndestulătoare și nici cu băutură bună nu m'a potolit !

— Dar gard la casă de ce nu ți-ai făcut și'n grădină de ce nu ți-ai sămănat legume ca să ai ?

— Păi, știind c'am să mor în curîndă vreme, credeam că voi putea trăi și mai așa !

— Da'n câmp, făcut-ai arătură ?

— N'am făcut, că de făceam, trebuia să strâng pâne mai multă de câtă-mi era de nevoie și rămîindu mi după moarte, Dumnezeu mi-ar fi dat grea osândă, pentru gâlceava feciorilor mei de la împărțirea rodului !

Și tot așa se văita și găsia pricini omul cel fără cămașa pe el, iar Dumnezeu îi lua din minte ziua sfârșitului de veci, lui și tuturor oamenilor din vremea aceea !

Logofătul Costache Conache și sluga osândită.

Logofătul Costache Conache prinzând odată pe o slugă vinovată de mare păcat, o desbracă și-o legă în lunca Bârladului de un par bătut în pământ.

Era vară, când sluga, cu trupul gol și acoperit de țanțari, stătea vaitându-se fără nici o putere. Lui Conache i se făcu milă de atâta suferință și, din când în când, mai trimetea pe câte unul, să alunge țanțarii cari sugeau sângele din trupul celui osândit.

Dar de la o vreme sluga începu să se roage și să zică :

— Lăsați gănganiile în pace, dacă vreți.

Oamenii se duceau pe rând și spuneau de aceasta boierului, care, nepricepând pricina acestei rugăminți, scobori din castel, și veni și dânsul în luncă.

il— De ce nu primești mila mea, slugă nevrednică ce ești?, îl întrebă logofătul.

— Pentru că, stăpâne, dacă fug de pe mine țanțarii sătui, vin alții flămânzi și așa, suferința mi-i de două ori mai mare !

Conache găsi în vorbele acestea mult adevăr și de aceea porunci să-i dea drumul și-o opri la curte, pe sluga cea deprinsă în rele, dar veche, căci era mai bine așa, de cât s'o dea afară și să aducă alta, nouă, dar flămândă!

Păcătosul cel mare.

S'a dus odată la duhovnic un păcătos mare pe lumea asta. Furase, și morți de om săvârșise. Părinții lui i-au pierit prin mâna sa. Lucrurile sfinte de el au fost necinstite și toate câte'n lume se pot păcătui, le săvârșise.

Acum era bătrân și și dădu seama că-i vremea pocăinței.

— Cum pot eu să dobândesc iertare de la Dumnezeu, cinstite părinte, că multe am făcut pe lume și numărul păcatelor nu mi-l știu!

Și-i răspunse duhovnicul:

— Să ieai rădăcina asta de măr, uscată'n cuptor de foc în curgere de ani și s'o duci în vârful muntelui. Din munte să te scobori cu cofa la mare, în genunchi umblând, să ieai apă și s'o uzi, și s'o uzi atâta vreme, până ce rădăcina va da lamură și lamura se va face pom. Să-l uzi apoi până va înflori și va slobozi roade. Atunci să

te uiți sus și câte mere vei vedea că sunt, să știi că atâtea păcate ai. De vei fi cu inima înfrîntă, Dumnezeu te va erta și merele vor cădea jos unul câte unul !

Păcătosul cel mare făcu întocmai după învățătura duhovnicului și după mulți ani de chin, văzu rădăcina dând mugur.

Mult s'a fost bucurat păcătosul, dar mult a mai trebuit să aștepte, până ce îndurarea lui Dumnezeu să se vadă.

Mărul creșcu și într'o vară stătea nins de floare. Florile s'au scuturat și-au rămas merele ca alunele, dar atât de multe că stăteau crângile pomului să se rupă.

Acum își văzu și omul acela numărul păcatelor lui. Mai puține zile trăite și mai multe păcate săvârșite.

Merele crescuseră frumoase, dar două erau mai mari, tocmai în vârful pomului.

Toamna dădu bruma, începură vânturile, și toate merele căzură jos, afară numai de cele două de sus.

Veni omul din nou la duhovnic și-i spuse, iar duhovnicul îi dădu răspuns:

— Acelea-s mari păcate, și Dumnezeu nu le iartă. Dator este creștinul să cinstească pe tatăl său și pe mama

sa și cu vorba și cu fapta. Să nu le calce împotriva !

Dar tu, fiule, vai, cât de departe ești de calea aceasta !

— — — P e ș t e l e .

Se zice că peștele a fost odată un voinic, căruia îi plăceau mult lucrurile rășboinice. Intr'o zi se duse la Dumnezeu și îi zise :

— Doamne, dă-mi toate armele de pe lume, să mă pot lupta cu ori și cine !

Și Dumnezeu îi răspunse :

— Dar dacă ți-oi da tot soiul de armuri, încărcat în chipul acesta cu ele nu vei mai avea înfățișarea omenească.

— Ori și ce voi fi și ori cum, numai miluește-mă, Stăpâne !

— Și dacă totuș or fi alții mai voinici de cât tine și te-or prinde !

— Cu greu, Doamne ! Iar de m'or prinde să mă asvârle 'n foc și 'n apă clocotită !

Și Dumnezeu îi dădu voinicului chip de pește, care are'n oasele lui tot soiul de arme din vremurile acelea !

Și ce i se întâmplă când pescarii îl prind, cu toții știm.

Seceta din vremea lui Ștefan-Vodă.

Pe vremea lui Ștefan-Vodă, veni peste Țara Moldovei, doi ani dearându-l, o secetă grozavă, că se uscaseră toate holdele și iarba toată.

La trei ani însă, în prour de primăvară, cerurile se deschiseră și ploile începură, dar de arat. cine să s'apuce ? Nimeni, că nimeni n'avea un fir de sămânță !

Și Ștefan-Vodă dădu veste'n țară că va răsplăti cu de toate pe cel ce-i va aduce sămânță bună.

Târziu tocmai, se svoni la curtea domnească anume. că nimeni nu are sămânță fără numai un moșneag ; dar nu o baniță, două, ci într'atât de multă, ca'r putea semăna cu dânsa, o jumătate din cuprinsul Moldovei.

Vodă, cum auzi, îl chemă la dânsul și-i zise :

— Dacă ai, vinde-mi-o mie.

— Ba de vândut n'o vând, ci mai bine trimite plugurile să are pe undeo-i semăna-o eu, răspuse bătrânul.

Vodă i-a dat la'ndemână toate plugurile curții, și-a poruncit tuturor celor mai mari peste târguri și sate să înjuge boii și să are pe unde va semăna uncheșul.

S'au strâns cu toții și, după vorba moșneagului, au început să are numai drumurile; și noaptea numai semăna el, ca să nu se deoache munca, iar brăzdatul se făcea după ridicarea zorilor.

Și treaba s'a sfârșit, și grâul a răsărit des și frumos iar toamna, când Vodă Ștefan a chemat pe moșneag la răsplată, acesta i-a spus șiretenia, pe care lesne o înțelegem și noi.

Răsărise, adică, sâmbânța scuturată în anii de sloate și ascunsă în praful drumurilor.

Vodă, ci-că s'a minunat mult de înțelepciunea bătrânului. Până atunci, la curte erau numai oșteni tineri, cu cari călcase hotarele dușmanilor și primise'n lăuntru hotarelor noastre pe dușmani. De atunci însă își alcătui și un divan de oameni bătrâni, de unde iese sfatul greu de aflat la cei tineri.

X

Șoarecele pe bobîța de poamă.

Un șoarece se strecurase în podul unei case, unde găsi o bobîța de poamă scuturată. Bobîța era cam oșețită, dar cum șoricelul nu era îndestul de

priceput, nici prea deprins cu vinul, luă bobîța, o mîncă repede și din mustul ei se îmbătă turtă. Puse dar mî-nile la spinare și codița la șold și strigă în gura mare :

— E-hei, unde-i mîța ! Acuma să vie să mă vadă, să mă ieau la trîntă dreaptă cu dumneaei și să mi-o tăvălesc eu o lecuță, cătu-i podul ista de mare ! Zău, ce poftă de bătaie mai am !

Mîța auzi vorbele acestea și ploscă nu mai așteaptă. Cât ai clipi, sări pe scară în pod și stătu în fața viteazului șoarece. Iar șoarecele, văzându-i ochii ei cei sclipitori, ci-c'ar fi zis :

— Ei, și tu, cumătră mîță ! Nu știi că la beție omul multe spune ?

Iar ce i-a răspuns mîța, nu știu.

Răselul Rușilor cu Japonii.

Rusul, cum este dînsul *șugă* rea, a vrut să se mai lățească o leacă ; și pentru că nu putea înapoi, spre noi, s'a gândit într'altă parte.

La marginea răsăritului erau *Japonii* cu cari Rusul nu s'a putut înțelege în vorbă. De asta, ca să se pilduiască prin altele, Muscalul le-a trimis un sac cu trei gutui, iar Japonii pricepură că vecinul le cere trei ținu-

turi. Pentru acest cuvânt, i-au înapoiat sacul gol, adecă, cu asta a vrut să spună «să se spele pe bot !»

Înțelegând Muscalul pilda Japonilor, le-a trimes din nou un sac plin cu nisip și Japonii au înțeles că el se laudă cu mulțimea, ca nisipul mării, și pe aceea i-au dat sacul plin cu *chiperi* de cei mărunței, ca să-l facă pe Muscal să'nțeleagă că ei cu toate că nu sunt mulți, dar sunt iuți și aprinși la bătaie.

Și taberele lor au pornit apoi la luptă.

Multă ajutorință le dau Japonilor, neamul Chinejilor, cei cari au țara împrejmuită cu ziduri și peste cari potopul n'a putut să se reverse.

De aceea, cele șapte puteri cercetând armata Japonilor, a aflat că la doi soldați de-ai lor se afla și un chinez.

Moldovenii ar fi ținut cu kușii și le-ar fi dat ajutor armata noastră, dar Muscalii nu s'au prins să ne dea înapoi pământul Basarabiei.

— X — Răbdarea.

Zidise Dumnezeu lumea și pământul, și pe Adam, stăpânul lor, și 'n raiul dumnezeesc îl puse, dar Diavo-

lul ispititor îi fură fericirea, și năcazurile intrară în sufletul celui dintâi dintre oameni.

Plângea Adam și se tânguia amar, dar Dumnezeu cel drept își întorsese urechea dela dânsul și nu se îndură. Plângea și se tânguia Adam către părintele său, buzele lui rostiau căința și gândurile sale senine.

Veni Deavolul din nou și-i arătă lui Adam buruiana *Răbdării*, pe cari numai mirosind-o, simțiai că mintea și se'ntunecă și limba și vorbește vorbele cele mai vrednice de păcate.

Așa începu Adam să blasteme pe Dumnezeu.

A-tot-puternicul ștârpi buruiana din preajma omului și-i asvârli sămânța în apă, dar Adam prinse cu undița peștele care-o înghițise și-o semănă din nou. Omul își porni din nou bârfelile înșotriva Ziditorului.

Iarăș ștârpi Dumnezeu buruiana răbdării, vârind-o în fundul pământului, dar Adam făcu fântână adâncă și-o scoase din nou și o semănă. Dumnezeu îi puse sămânța în inimă de piatră, o puse în văzduh, o aruncă în foc, dar Adam de pretutindenii o scăpă și-o semănă.

Atunci Dumnezeu ne mai găsind nici

un loc de taină, unde s'o mai ascundă-
îl chemă pe Adam la sine și-i puse a-
ceastă sămânță a Răbdării tocmai în
inima lui, de unde n'o mai putea
scoate, și unde buruiana aceasta nu
mai putea răsări.

De atunci, omul nu mai putea afla
atâta răbdare pe pământ, care să-i
ușureze mintea și să-l facă să strige
împotriva lui Dumnezeu.

Iar de se'ntâmplă să'ncolțească a-
ceastă sămânță și'n sufletul omenesc,
cu gând să iasă afară, colțul Răbdă-
rii prinde rădăcină în inima omului,
inima-i putrezește și piere, iar omul
își ia rămas bun de la această viață.

Pădurarul și leul.

Un pădurar se întâlnește cu leul prin
pădure, și-i zise :

— Urît ești, măi leule !

Iar leul adaugă :

— Dă-mi cu toporul după gât !

Numai cu multă rugăminte, pădu-
rarul îndeplini voia leului, așa că a-
cesta rămase c'o rană mare după ceafă.

După câți-va ani, se întâlniră iarăș
amândoi. Atunci, leul zise pădurarului:

— Ia uită-te, prietene, după gâtul
meu și vezi : s'a tămăduit ori ba ?

Pădurarul se uită și răspunse :

— Mai nici urma nu i se mai cunoaște.

— Hei, dragul meu, adăugă leul :

Nu e rana de cuțit,

Cum e rana de cuvânt ! ;

rana s'a tămăduit, dar spusa ta că-som urît mă doare și acuma !

Salcâmul și salcia.

Un om ardea într'o sară salcie în cuptor. Când să se culce, salcia-i zise:

— Culcă-te, să mă culc și eu !

Omul își așternu sumanul pe cuptor și se culcă, iar salcia se stinse.

Peste noapte însă se lăsă un frig amarnic, așa că omul nostru se trezi.

Se sculă și umplu cuptorul cu salcâm și apoi se întinse din nou pe cuptor.

Salcâmul începu să pârâie, cuptorul se înfierbântă și, când să bage omul

de seamă, sumanul i se prefăcuse în scrum. Se sculă atunci mânios și zise:

— Ce bună-i sărmana salcie și ce suflet dușmănos mai are salcâmul !

Sfatul babei.

O habă avea o noră tare leneșă pe lumea asta. Nici o treabă n'o începea, fără ca mai pe urmă să n'o lase baltă.

Intr'o zi, baba, care era un duh de femeie, o chemă la sine și-i spuse atât de multe și mărunte, în cât nevastica se dădu bătută și se hotărî să muncească. Dar cum să știi tu, ce-i de făcut pe azi și ce-i de lăsat pe mâni, când tu, toată viața n'ai făcut altceva de cât să frunzărești treburile!

Vine la soacră-sa și aceasta-i răspunde :

— Uită-te la mine; știu că-ți vine greu, și de astă n'am să te las. Să faci tot ce ți-o spune eu cât oi trăi, iar când oi vedea că mor, am să te chem și am să-ți dau și cheia priceperii. Vrei așa ?

— Vreau, a răspuns nevasta, și din ziua aceea n'a mai eșit din cuvântul soacre-sei.

Intr'o zi, vine moartea la babă s'oriea. Baba cheamă pe noră-sa și-i spune:

— Știi, că ți-am făgăduit să-ți dau cheia priceperii, pentru ca fiecare lucru început să-și aibă sfârșitul!

— Mi-aduc aminte.

Ei! Niciodată să nu te-apuci să coși, până când nu vei face nod la ață!

Culcușul cânelui.

Cânele s'a fost gândit vara, să-și facă un culcuș pentru iarnă. Și l-a măsurat de colo până colo, iar când a venit frigul, s'a pomenit înghesuit și făcut numai cât o căciulă. Atunci și-a zis :

— Uite, atâta loc îmi trebuie !

Și-a luat însemnare și vara, când începură căldurile, când a început să se întindă că s'a văzut trecut peste semne. Atunci a stat el iarăși pe gânduri și-a zis :

— Măi ! Ce mult am crescut eu de astă iarnă și până acum !

Mare-i Dumnezeu ! De-aș ajunge să-nătos până la iarnă, atunci am să-mi fac un culcuș mai cumsecade !

Dumnezeu la pomana bogatului.

Un bogat, făcând într'o zi prasnice mare, chemă o mulțime de boeri la masă. Dumnezeu, care se întâmplase prin locurile acelea, veni și dânsul la ospăț, dar avea chip de om sărac. Bogatul, cum văzu că străinul acela vroia să intre, îl opri și-i zise :

— Calicii să tragă la calici și nu la casa mea !

Dumnezeu tăcu, eși pe poartă, mai merse puțin și se schimbă în om bogat, cu trăsură și cai frumoși, Venia dela târg și trecea spre scaunul domniei. Așa, trase la boierul cu prasnicul și-l rugă :

— Să fii bun să mă lași puțin în ogradă, cât mi s'or hodini caii !

— Cum nu, răspunse boierul.

Il luă apoi pe Dumnezeu, îl duse în casă și-l așeză în fruntea bucatelor ca pe o față cinstită ce merge la scaunul domnesc. Ii dădu mai întâi vin să cinstească, dar Dumnezeu luă paharul și-l vărsă pe straie.

Mesenii toți, dar mai ales gazda, se minună mult.

— Nu vă mirați ; am venit adinioarea sărac și n'am fost îngăduit. Acuma sunt bine îmbrăcat ; straele m'au făcut să fiu luat în seamă, și pe ele dară se cuvine să le cinstesc cu paharul acesta de vin !

Cânele și calul.

Un cal bătrân își trăgea sufletul pe malul unei râpi. Un câne îl simte că-i gata să moară și de aceea, se așeză cuminte alături de dânsul.

Calul îl vede și-i zise :

— Mă căne, măi ; du-te omule, 'de lângă mine că nu mor acuma. Nu-ți mai pierde vremea de geaba !

Iar cănele i-a răspuns :

— De asta nu purta dumneata grijă,

Că nici acasă

Nu mă pune la masă !

Sfinții trei-lerarhi: Vasile, Grigore și Ion.

Intr'o zi de mare sărbătoare, trei sfinți părinți slujiau la biserică. La urmă, au ținut tustrei câte un cuvânt credincioșilor.

Și-a zis sfântul Vasile între altele :

— Măi fraților, când omul gândește, e ca și când ar vorbi, iar când vorbește, e ca și când ar face cutare lucru.

Grăi apoi și sfântul Grigore.

— Aici ai greșit, tu frate! Gândul cu vorba tot una sunt, dar de la gând până la faptă e departe.

— Dar nici așa nu-i destul de ni-merit, adăugă Sfântul Ion Gură-de-

aur. A gândi e una, a vorbi e alta și iarăș a face alta este.

Din norod, nimeni nu-și dădu cu părerea, de care parte stă dreptatea, ci plecă fiește care acasă, cu vorbele tustrei-Sfinților în minte.

Tocmai târziu, iată pe sfântul Ion că face prasnic mare și cheamă lume multă să se ospăteze; iar la prasnic chemă și pe ceilalți doi sfinți părinți să blagoslovească.

Bucatele stăteau gata pe masă, dar nimeni nu întinse mâna să guste înaintea de ridicarea rugăciunilor. Părinții așteptau pe semne îndemnul Sfântului Ion ca să înceapă slujba.

Și au așteptat mult și tocmai târziu, grăi Sfântul Ion :

— Dar de ce, oameni buni, nu mâncați din prasnicul meu ?

— Că nu-i sfințit, cinstite părinte ! !

— Atunci, cuvioși părinți, de ce nu faceți rugăciunile ? întrebă Sfântul Ioan pe sfinții Vasile și Grigore;

Iar aceștia răspunseră :

— În casa ta suntem și tu numai ai cuvânt de poruncă.

— Ba nu-i așa, sfârși Gură-de-aur.. După spusa sfințiilor voastre, a gândi, a vorbi și a face, toate, una sunt. Șă

Cei doi părinți plecară ochii în pământ și începură rugăciunile și apoi ospățul.

Târziu, creștinii și-au adus aminte de chipul cum stătea întâmplarea și și-au înțeles rostul.

Noi am auzit și am înțeles !

Mintea Moldovanului cea de pe urmă.

Stăpânia țara Moldovei într'un rând un Domn mare întru toate și numele lui era Ștefan-Vodă. Și neamul nostru o ducea bine și de aceea sămânța noștrii se încolți în inima liftelor străine. Sculatu-s'au Leșii și Tătarii și la urmă au purces și Turcii mulți ca să strunza codrilor și pe atâta încă mai mulți și au intrat în țară pustiind și sărjind iar mai apoi, prinzându-ne la oastea noastră cea mică și în grabă să trânsă, o sfărîmară și o împrășiiară.

Și se făcea prin locurile acelea o pădure deasă și'n fața pădurii o gărlă lată și plină cu stuhăriș. Ștefan Vodă și adună puținele rămășiți în dosul placă v'ați gândit, de ce n'ați vorbit și n'ați început ospătarea prasnicului ?

lor, făcu sfat și din sfat ieși poruncă să meargă mai înainte câțiva surlași și să deie bucium de strângere.

Surlașii începură chemarea, iar Vodă-Stefan cu ostașii lui începu să chiuie a mărime.

Turcii, pe dată crezură că acolo-i mulțimea norodului de oaste și dădură năvală peste gârlă, unde rămaseră în-nămolite o mulțime de tunuri și de rânduri.

Moldovenii atâta așteptau. Repede sar ca niște lei-paralei peste capul păgânului de-l strivesc și-l buchisesc și pe urmă îi dau pace să se întoarcă în țara lui, pe drumuri scurte, cu cei mai rămăsese neatins.

Turcii s'au întors cu mânie în suflet și mânioși au rămas împotriva noastră până astăzi; și spun cei ce știu, că de câte ori se închină, în loc de amin! zic:

— Dă-mi, Doamne, mintea Moldovanului cea de pe urmă!

X

Despre niște înpricinați la divan.

Niște răzăși aveau judecată c'un boier din divanul țării. S'au strâns cu toții și la soroc, cu vrafal de hâr-

tii vechi, au fost la scaun, să afle dreptatea.

Au ajuns și, la vremea hotărîtă, apozii i-au vârit înăuntru.

Divanul era adunat și boierul cu pricina era acolo.

Logofătul le ia hârtiile, le cercează pe o față și pe cealaltă și, ca să-și facă de vorbă, zice răzășilor :

— Cum văd eu, oameni buni, după hârtii sunteți din neam domnesc : cum se face c'ați ajuns așa de ticăloși ?

Iar unul din răzăși ci-că ar fi răspuns :

— Așa-i, măria ta ; strămoșii noștri au fost domni mari și-au judecat noroadele cele proaste și de aceea suntem și noi blăstâmați, ca să le ispășim păcatele !

Furarea lui Hristos din mormânt.

După ce Mântuitorul a fost răstignit pe cruce de lemn și apoi îngropat în mormânt de piatră pecetluit, pus-a Pilat soldați de pază, ca nu cumva să vină creștinii să-l fure.

Intre acestea, iată vin trei apostoli la sfântul mormânt ca să fure trupul Domnului. Unul era Ungur, unul

Neamț și cel de-al treilea Român.

S'au pus la sfat să afle chipul cum să aibă trupul lui Hristos, și-a zis Ungurul :

— Să ne năpustim asupra străjerilor, să-i gătuim și Mântuitorul al nostru va fi.

Iar Românul a zis : *nu*.

Și-a grăit Neamțul :

— Să facem jalbă la Pilat și să-l rugăm să ni-l dea pe Hristos.

Iar Românul a zis : *nu*.

— Ei dar cum anume ? au răcnit ceilalți doi.

— Să vedeți !

Și luând Românul o ploscă de rachiu, a cinstit pe soldați odată, de două ori, până ce i-a îmbătat. Apoi a deschis mormântul și a luat pe Domnul Hristos. X

Asta-i, se zice, singura dată când Ungurul și Neamțul au trebuit să zică :

— Brava ție, cap de Român !

— X.

Cel cu binișul.

Unul din neamul Miceștilor era postelnicel ori altceva mai mare în satul Micești din preajma Piteștilor. Dânsul era spaima celor necumsecade.

Și'n sat era unul care-și făcea de

cap. Cum să scape el de postelnice! ?
Dă în dreapta, dă în stânga și capătă
o boierie.

Acuma era mare și mai mare de
cât el credea că nu-i nimeni.

Veni în sat și s'apucă iar de boațe;
află postelnicele, pune vătășii și i-l
aduc la dânsul; îl desbracă pe biniș
și-i trage o sfântă de bătaie, s'o țină
multă vreme minte.

Cum scăpă boierul dela tăvăleală,
fugi și se plânse la isprăvnicie și is-
prăvnicia îl chiamă pe postelnicele la
judecată.

Și-acolo îl întrebă :

— Cum ai îndrăznit dumneata să
te-atingi de un boier cu biniș ?

Și răspunse postelnicele :

— Ba să am ertare : mai întâi l-am
desbrăcat de biniș și-apoi l-am bătut!

Săracul în cer.

Umblând odată Dumnezeu pe pământ,
pe-o noapte întunecoasă de
iarnă, trage să mână la un sărac.
Acolo a ospătat bine, s'a hodinit cum-
secade și, când sta să plece, iată pe
Dumnezeu că-l iea pe săracu dânsul
în cer, drept răsplată.

În cer, acolo sus, săracul trăia cum nu se poate mai bine. Și stătu așa până într'o bună zi, când îl opucă dorul de satul lui, de tovarăși și de muncă. De aceea, merse la Dumnezeu și-i zise :

— Doamne, lasă-mă să mă uit o leacă pe lume, că tare mi-i dor.

Iar Dumnezeu :

— Slobod.

Se aplecă săracul pe malul cerului și-și oprește ochii tocmai de-asupra sâtișorului lui, sat mândru cu ogoare mănoase și vede cum niște tâlhari furau pâne din șiștoarea lui frate-său. Și de-acolo de sus, repede iea un bolovan mare de piatră și-l svârle jos în capetele tâlharilor.

Vine Dumnezeu, îi vede isprava și zice :

— E, hei, omule, omule ! Dacă'și sta și eu să fac în toate zilele ca și tine, nu știu dac'ai mai vedea picior de om pe pământ ! Lumea nu se bate cu cio-magul !

Și dându-i săracului din nou viață, îl scobori din nou pe pământ.

Povestea unui iepure.

Un iepure vorbia către nu știu cine, cam așa :

— De ce să fiu eu într'atât de chinuit și de prigonit pe lume? De ce să nu dorm toată noaptea, iar ziua să umblu ascuns prin toate tufărișurile și ogoarele de frica vânătorilor și a cânilor? Viață se cheamă aceasta?

Și lumea mă știe și mă chinue!

Astă noapte treceam pe lângă gardul unei arii cu vraviul strâns lângă par. Pe vrav dormise noaptea un Român. Altul vine și-l întrebă : «Ei, ai dormit bine astă noapte?». «Am dormit, răspunse celălalt, somnul, iepurelui!».

Greu-i! La noapte mă duc să mă înnece!

Trece ziua și când începu să se'ntunece binișor, iepurele o ia încetișor spre gărlă, ca să se arunce în apă, dar cum ajunge pe mal, aude cum broaștele speriate se aruncau în jos.

— A! zise iepurele; de frica mea se'neacă bieteile broaște! vra să zică, pe lumea asta, tot este cineva care se teme și de mine. Mâni am să ies la larg, am să dau piept cu ogarii și am să-iucid.

A doua zi, iese pe câmp. Câinii îl simt și îl ieau din urmă, pușcașul îl vede și poc !

Și când a fost să-și dea sufletul, bietul iepure a zis :

— Acesta-i blestemul broaștelor, cari s'au înecat aseară. Doamne, iartă-mă !

X

Povestea lui Lasă.

Când părintele zicea copilului său să facă vre-o treabă, acesta o tot amâna pe mai de-apoi cu vorbele :

— Lasă, tătucă ; am eu grijă !

— Nu «lasă», c'ai să pățești și tu odată și odată ca Lasă !

— Dar ce-a pățit ?

— Nu știi ? Ascultă :

Lasă era feciorul unui om cumsecade, frumos, cuminte și toate cele bune le-avea, numai că era sfințit de leneș. Și el, ca și tine, la toate răspundea cu «oi face mai de-apoi !».

Intr'o zi Lasă dormia la umbra căruței ; tată-său vrea să se ducă la moară ; pusese sacii în car și înjugase boii.—«Scoală, Lasă, de-acolo, că te rupe roata căruței!». «Apoi, m'oi scula eu mai acuși !». Și omul, cre-

zând că feciorul său s'a sculat, dă hăis și ceală și roata sfarmă capul lui Lasă.

Lasă a murit de-atunci, dar povestea lui a rămas : «Lasă, care a murit sub roatele carului !».

Faptele, faptele..

Un călugăr s'a dus să se spovedească la vlădică.

— Ce rele ai făcut, cucernice părinte ?

— Apoi, prea sfințite, rele mari n'am prea făcut !

— Or fi poate mai mărunte și mai multe.

— Multe nu prea !

— Dar atâtea câte se pot spune duhovnicului, tot ai fi făcut !

— Apoi, dacă-i așa, n'am prea ținut Vinerile.

— Asta nu-i mare rău !

— Și Miercurile le-am cam mâncat dearându-l.

— Lasă-le de-o parte, cucernice părinte și spune fapte !

— Apoi, prea sfințite, chiar astăzi, venind încoace, am mâncat o oală cu

lapte ; și de, a fi păcat, că-i chiar Vineră-seacă astăzi :

Iar vlădică ascultându-l, i-a strigat :
— Lasă-le, părinte, lasă-le :

*Faptele, faptele,
Nu oala cu laptele !*

Cel cu musca pe căciulă.

Vorba asta a rămas dela o pățanie.

Niște oameni, făcând un drum până la Galați cu pâne de vânzare, poposiră peste noapte într'un loc, unde unul se alege păgubaș cu o sumă de bani. Asta era la întors.

— Va! de mine și de mine, de cine să mă leg eu acuma, se văita omul.

— Lasă, prietene, nu te mai căina într'atâta ! zise unul mai șiret.

— Cum să nu mă cain, când mi-am prăpădit munculița mea dintr'o vară întreagă.

— De prăpădit ai prăpădit-o, dar ai s'o găsești, că să știe de toți cine ți-a luat-o. Acela-i cu musca pe căciulă.

Toți ceilalți se uitară unul la altul, ca să vadă cine are muscă pe căciulă, căci, vezi, ei se știau nevinovați. Ci tâlharul, crezând și părându-i-se că

toți se uită la dânsul, își scoase căciula din cap, să vadă dacă într'adevăr are vre-o muscă pe ea.

Lumea a priceput, a căutat, și banii omului s'au găsit.

Și din pățanie, vorbă adevărată !

Călugărul în gazdă.

Un călugăr trage în gazdă la un creștin unde-i ținut trei zile, câte-s la rânduială, după cari se obișnuște, ca sita nouă din cui să fie pusă la cernut.

Omul, văzând că prea cucernicul nu pleacă nici a patra zi, începe să-și strige băeții cu noaptea'n cap :

— U-iu, măi băeții tatii, măi ! Veniți repede-repede, de sărutați mâna părintelui că pleacă astăzi !

Călugărul, se înțelege, nici gând n'avea de pornit, dar acuma i se înfundase. Iși luă dela om ziua bună și s'așternu pe cale !

✧ Cărăbuș - gâcitorul.

A fost odată un hoț vestit ; fura, ascundea și tăcea. Pe urmă se ducea la păgubaș, cerea atâta și atâta să

găsească locul uude-i stă paguba ascunsă. Și cu meseria asta făcuse bani, nu glumă.

Intr'o zi, iată călăraș dela curtea domnească la Cărăbuș—tâlharul.

— Hai, că te cheamă Vodă, să-i găcești unde i-i cutare lucru pierit.

Da' Cărăbuș n-~~u~~ știa să găcească, cum nu știu eu ce-i în inima dumitale.

Pornesc la drum amândoi, călărașul și Cărăbuș-gâcitorul. Pe drum, iacă ostașul lui Vodă prinde un gândac, îl pune'n palmă și închide degetele. Pe urmă, își ascute ochii spre gâcitor și-i strigă :

— Să-mi spui, vrăjitorule, ce am în palmă, că te omor și te las aicea !

— Da' bietul tâlhar, cătrănit până'n fundul inimii, se uită la călăraș, — se uită, și-l cuprinde parcă o frică de moarte. Și zice, gândindu-se la sine :

— *Hei sărace cărăbuș,
Intr'acui mână 'ncăpuși !*

Ostașul, socotind altceva, deschide palma și îi dă drumul cărăbușului. Apoi îl bate pe uncheș peste umăr și-i zice :

— Brava gâcitor !

Merg ei, merg și ajung la curte. Și cum ajung, iacă îl chemă Vodă înăuntru. Da' să știți că lui Vodă nu-i pierise un capăt de ață, ci numai vrea să-l prindă pe Cărăbuș cu oca mică.

Vodă fusese'n pădure cu vânătorii, prinsese o vulpe și-o pusese într'un sac. Și vulpea sta în sac, iar împăratul aștepta pe Cărăbuș-vestitul.

— Hei Cărăbuș, să-mi spui tu mie acuma, ce am în sac; dar iute-iute, căci altfel îți tai capul și-l dau la câni!

Cărăbuș stă, stă și se gândește, scoate din traistă zodiacul — știi, ca să facă pe omul învățat, întoarce filă cu filă și nepricepându-se cum să croiască minciuna, ofează din adânc și zice iarăș, tot la sine gândindu-se:

— Hei, mărite împărate, a'ncăput și vulpea la prinsoare.

— Brava, meșter priceput, brava! Na-ți o baniță de galbeni și mergi sănătos.

Cărăbuș s'a priceput îndată cum stătea întâmplarea; și-a luat părăluțele și-a plecat.

Așa zic unii: c'a plecat și ajungând acasă, și-a numărat averea și găsind-o îndestul de mare, și-a golit bordeiul și i-a dat foc, spre a se vesti în lume că s'a ars zodiacul și că deacuma nu

mai poate găci nimănui nici câte degete are la mână.

Alții, dimpotrivă, spun că Cărăbuș-priceputul ar fi rămas în mare cinste la curtea împărătească. Eu unul, nu știu care spune adevărat și care minciună !

Mocanul la moară.

Se crăpa de ziuă, și morarul, care nu dormise o noapte întreagă, zise mocanului, care era cu grăunțele în coș :

— Tare mi-i somn, măi nene, și nu pot să dorm !

— De ce nu te culci !

— Apoi, m'aș culca eu dac'aș avea nădejde în dumneata ca să oprești roata, când ți-o pica măcinișul din coș !

— Hei, nene morarule ! opresc eu o sută cincizeci de oi, dar o roată de moară !

Morarul se culcă și adormi, iar mocanul așteptă să i se isprăvească din coș și apoi să oprească moara.

Nu peste mult, iată pietrele scrâșnind. Mocanul eși la stăvilar, apucă

roata de cupă. roata îl svârli în scoc,
iar dânsul strigă :

*Hop odată
Pe sub roată,
Să curgă făina toată !*

Pe urmă, ce s'a mai întâmplat, nu
știi !

Hotărîrea leneșului.

Un om avea o vie, pe care, nemuncind-o cum se cade, o puieziră spinii și toate buruienile de pe lume. Acolo dar își putu găsi lupoaica bun culcuș și ascunzătoare minunată, unde să-și crească puii.

Intr'o zi, venind leneșul cu copiii săi la vie și văzând-o cum era, zise :

— Haideți, dragii tatii acasă, să ne ascuțim sapele că mâni dis-dimineată o să venim să prășim via

Tocmai că lupoaica se dusesese după mâncare, că n'auzise hotărîrea aceasta; când veni însă, puii îi spuseră :

— Mamă, hai să fugim, că mâne vine leneșul să-și prășească via; altfel dă peste noi și ne ucide.

Iar lupoaica le răspunse :

— Nu vă temeți, dragii mamei, că de lucruri bune toți se pricep să vorbească ; mai greu e la fapte.

Intr'altă zi, leneșul veni din nou, dar atunci de atâta spinăriș, găsi via uscată. Stătu o leacă și-apoi zise copiilor :

— Haideți, dragii tatii acasă ; vom veni mâne să dăm foc viei, că se vede cât de colo că n'am avut parte de dânsa.

Lupoaica iar nu era pe-acolo, dar când veni, puii îi spuseră. Lupoaica dădu din cap și răspunse :

— Acu, trebuie să plecăm ; a spus că dă foc viei ? Apoi să știți că de bună seamă o face pe asta !

O vorbă mare.

Leneșul se lăuda într'o adunare de norod :

— Eu, măi ! De mine vorbiți ? Păi eu, măi, la mâncare-s lup, la somn tun, iar la treabă nu mă pun cu toți nebunii !

Cărările bețivului.

De ce umblă bețivul pe două cărări?
Nu știți ? să vă spun eu. Nu-i vinovat creștinul, căci iată cum stă pricina :

Cele dintâi patru pahare pe cari orice om le bea, sunt rânduite de Dumnezeu pentru întărirea trupului. Dela al cincilea pahar, vine rândul dracului și-i dărucește și el patru pahare.

În răstimpul acesta, Dumnezeu se îndepărtează, dracul se apropie și urcă pe umerii omului. La al noulea pahar, îi pune friu în gură, și la al zecelea îl pornește la drum, strunindu-l și hărțuindu-l, când la dreapta, când la stânga.

Și omul merge pe două cărări.

Și numai el, săracul, nu se poate chema că-i vinovat !

Molifta oalei.

O femeie harnică avea o singură oală, în care făcea tot felul de bucate. Și n'o spăla niciodată.

Văzând-o dânsa așa de scârnavă, nimic nu socoti alta, decât că-i lucru drăcesc la mijloc :

— Adecă de ce oalele altor femei sunt curate și-a mea nu? Lasă, mă duc cu oala la părintele, să-i citească și să scoată pe diavolul dintr'însa!

Merse deci la părintele și părintele o sfătui :

— Femeie hăi, iea oala și du-te acasă. Pune apă curată'n ea, așează o la foc și, când vei vedea că apa se'n-călzește, așterne-te cu frecatul. Acum, bun e și nisipul, dar mai sfântă-i cenușa și cărpa. După asta, pune iar apă, încălzește-o din nou și mai spal'o odată. Pe urmă să vii cu oala la mine.

Nu știu dacă s'a mai dus femeia la la preot sau nu, că n'am putut afla dela nimeni. Numai atâta auzii spunându-se, anume că, înturnându-se femeia spre casă și-a zis singură :

— D'apoi învățătură de asta îmi spunea și biata maică-mea!

Un leac.

Una din boalele cele mai înfricoșate este lenea. Nefericitul care pătimizește de această boală se cunoaște ușor : îl iea mai întâi cu poftă strașnică de mâncare, cu arșiță de sete și cu somn mai de-apoi.

Leacul acestei boale este acesta și

Dacă dumneata, de pildă, te vezi cuprins ori prin molipsire ori așa năprasnic, numai de cât să mergi la un prieten adevărat și să-l rogi așa :

— Iea un ciomag de corn cu noduri, dacă se poate, și măsoară-mă de sus în jos !

După ce te măsoară, dacă vezi totuș că nu te-ai tămăduit, fă-ți o altă măsurătoare de jos în sus. Dacă nici așa nu scapi, măsoară-te și de-a curmezișul !

Iar dacă, Doamne ferește, nici cu aceasta nu scapi, urcă-te în creștet de deal și strigăți boala pe nume, ca s'otfle tot satul și să se păzească de dumneata ca de holeră !

Invățătură grea.

Un om care avea un băiat purtat pe la toate târgurile mari, la învățătură, îi zise într'o vară, când venise acasă :

— Dragul tatii, mult am cheltuit și m'am trudit cu tine, ca să-ți luminezi mintea cu învățătură grea și rară-sată acum. te rog și eu pe tine un lutru. Vezi lanul nostru de grâu nese-

cerat? Din pricina arșiței și-a vântului, cum pui mâna pe fir, se rupe și spicul cade. Poruncescu-ți dară, ca până mâne, cu învățătura ta, să nu-l mai văd. M'ai înțeles?

— Înțeleg, tată, răspunse feciorul.

Peste noapte, ieși feciorul afară, și la răcoare, la lumină de lună și stele curate, începu să cugete și să se frământa. Se uită'n sus, se uită'n jos, la deal și la vale, până ce află din ce parte bate vântul. Apoi, puse lanului foc și, până să răsară soarele, pe țarină nu se mai afla un spic de grâu.

Așa învățatură, mai rar în zilele noastre!

Cum o vrea Dumnezeu.

Un unchiaș și-o mătușă avea două fete măritate pe departe; una după un grădinar și alta după un cărămidar.

Intr'o zi, făcându-i-se moșului dor de fetele lui, porni să le vadă.

Se duse, le văzu și se întoarse acasă.

Acasă, mătușa îl întrebă cu nerăbdare.

— Ei, ce face cea mai mare?

— Ce să facă! Sănătoasă și voioasă
numai un lucru o strică: Are băr-
batu-său, nu-i vorbă, roată bună ca
să scoată apa și să-și ude grădina,
dar o ploaie bună tot n'ar strica.
Toată ziua stau cu ochii pe cer și se
roagă lui Dumnezeu să ploaie.

— Ei, și tu ce-ai zis?

— Ce să zic: *Să dea Dumnezeu
după dorință!*

— Dar cea mică?

— Cea mică se trudește cu zor. Se
muncesc pe acolo niște castele minunate
și-i de lucru, slavă Domnului. Mun-
cesc cu râvnă, bucuroși și veseli, dar
li-i teamă nevoie mare să nu se strice
trema.

— Cum adecă?

— Li-i teamă să nu se spargă ce-
lul și să ploaie. Toată ziua stau cu
ochii pe cer și se roagă.

— Ei, și tu ce-ai zis?

— Ce să zic: *Să le dea Dumnezeu
după dorință.*

— Vrea să zică, una, una și alta,
alta.

— Păi!

— Și-acum ce zici?

— Ce să zic! *Dumnezeu o face cum
și-ți el că-i mai bine.*

X
D a r u l.

Odată, vlădica auzi că unul din preoții lui duce prea des la ureche și de aceea, socotind că una ca asta nu se poate, îl chemă la sine și îl dojeni cu asprime :

— Cucernicia ta trebuie să fie pildă și după cum te mustrez eu acuma, așa să cauți și cucernicia ta către alții.

Auzit-am că ai un dar, cinstite părinte.

- Am *darul* preoției, stăpâne !
- Și-al beției, cucernice părinte !-
- Ba asta-i curată *patimă*, stăpâne.
- Dar leapăd-o, atunci !
- Mi-i greu acum !
- De ce ți-i greu s'o lași !
- Pentru că mi-a fost ușor s'o ieau.

X
A cui e lada ?

Un gospodar avea un fecior, pe care-l însură și pentru că și dânsul era văduv de mai multă vreme, își găsi și el o femeie și și-o aduse în casă la noră.

Femeia ceea era tare cumsecade. În toată sărbătoarea, dânsa era în fruntea

cuturilor la biserică, unde ducea colaci, rumânări, colivă și vin pentru dat de pomană. De venia în casa ei un om sărman, nu se putea să iasă cu mâna goală. Suflet de om creștin și pace.

Intr'o zi nevasta cea tânără, nora omului, zise bărbatului său :

— Măi cutare, de ce nu-mi zici tu miciodată să mă duc la biserică ?

— Apoi, ce să mai cauți și tu, când se duce și mama vitregă ?

— Dar când vin sărmani pe la poarta noastră, de ce nu mă îndemni să le dau și eu câte ceva de pomană ?

— Apoi, de ce să mai dai și tu, când dă îndeajuns mama cea vitregă ?

— Ei, dacă dă, dă de sufletul ei !

— Las' că știe el Dumnezeu dintr'a zeii ladă face dânsa — toate pomenile !

Aga Ștefan Catargi.

Mihalache Sturza, Domnul Moldovei, chemă într'o zi la dânsul pe cumintele boier Ștefan Catargi și-l întrebă :

— Ștefane, vrei să te fac agă ?

— Dă, Măria ta, știu eu ! Ți-oi aduce răspunsul mai de-apoi.

Boierul s'a dus acasă să-și întrebese răjupăneasa.

— Uite, Bălașo, așa și-așa ; ce zici?

— Ce să zic, Ștefanache ! Te-aș îndemna să-ți cauți de treabă și să te astâmperi. Boierie-ți trebuie ție ?

Boierul însă nu-și ascultă jupâneasa, ci merse la Vodă și-i spuse că primește să-l facă agă. Vodă Mihalache se bucură foarte.

Vin după asta frământatele zile ale *Unirii* cu Alexandri, Costache Sturza, fratele Domnului și alții. Aceasta nu-i plăcea lui Vodă și într'un rând, aflând că boierii de seamă țin sfat în casa fratelui său, trimise pe aga Ștefanache Catargi să iscodească, să vadă ce este și să vină cu răspunsul.

Aga pleacă, bate la ușa lui Costache Sturza, Costache îi iese înainte și știindu-l om cuminte de altfel, îl întreabă :

— Măi Ștefanache, tu ai venit la mine ca agă ori ca prieten ?

— Ca prieten.

— Ei, atunci intră înăuntru !

În casă, boierii tineri și bătrâni, tineri mai ales, cari, cum îl văzură pe Catargi, îndată dădură vorba pe altă limbă. Aga stătea și asculta, dar de priceput, paci ! Iși iea ziua bună și plecă să spună veste mare lui Vodă.

Cum ajunge la curte, Vodă Mihașche îi și iese înainte.

— Ei, agă, ce-ai aflat ?

— Ce să aflu, Măria ta ! Nimica coată !

— Și de ce ?

— Apoi, dacă nu vorbiau moldovește !

Ptiu, diavole, ieși afară !

Iar aga Ștefănașe Catargi ieșind, îi zis ci-că :

— *Na, na, na,*

Măria ta,

Bine-a zis Bălașa mea !

Oe ce Turcii nu mănâncă carne de porc ?

Turcii au fost odată de lege bună, ba toți creștinii, ba mai mult chiar, bă se țineau de rândueala creștinească mai bine de cât ori și ce alte neamuri. Ii lui Dumnezeu tare-i mai erau dragi Turcii și de aceea le făcea toate după blacul lor.

Intr'o zi, împăratul Turcilor se duse la Dumnezeu în cer și-i zise :

— Doamne, fă ca toate națiile cu sari m'oi lupta eu, să-mi fie supuse !

— Amin ! grăi Dumnezeu.

Și din ziua aceea, împărăția turcească se lăți, se lăți mereu și ajunse cea mai mare din lume. Dar unde sunt mulți, multe se întâmplă, și împăratul Turcilor nu află zi lăsată sub soare, fără să nu aibă de judecat sute și sute de pricini.

Săturându-se el cu așa viață, merse la Dumnezeu din nou și-l rugă :

Doamne, fă ca toți supușii mei să fie blânzi, ascultători și niciodată să nu se sfădească între dâșii, ca să nu mai am veșnică bătaie de cap, ca până acum.

— Amin ! zise Dumnezeu.

Și din ziua aceea, alt neam mai pașnic decât Turcii nu se afla pe lume.

Impărăția-și opri hotarele, nimeni nu se mai sfădia cu vecinul, nimeni nu se atingea de bunul altuia și cu așa un popor tihnit, împăratul turcesc trăia mai bine decât Bimbașa Sava.

Dar, de la o vreme văzu împăratul că-i rău și-așa. Să stai între oameni, cu rosturi grozav de bine cumpănite, cari trec pe lângă tine, îți dau «bună ziua» și-atâta tot, e greu. Se gândi împăratul cât se gândi, se urcă la Dumnezeu în cer și-i zise :

— Doamne, popor ca al meu, de

înțelegere, nu se mai află altul. Uite, sunt atâția ani de când nici unul n'a venit cu nimic, să mi se jăluiască. Și pentru că n'am nici o treabă cu dânșii jos, lasă-mă să stau în cer cu tine și să-i oblăduesc de aci.

— leși afară porcule ! răcni Dumnezeu, care văzuse că de-atâta nas ce dăduse lui Ivan, acuma se suia pe divan.

Si de atunci, de când împăratul turcesc a fost prefăcut în porc. Turcii tot înapoi au mers. Mari au fost odată iar astăzi cât sunt de mici, știu cei cu multă carte. Eu atâta vă spun, că Turcul, văzând că porcu-i sânge din sângele lor, gura pe carne de porc n'au pus până acuma !

Neamurile lui Dumnezeu.

Pe când lumea era mai puțină, lui Dumnezeu îi venea ușor să stea de vorbă cu fieștecare, dar după ce oamenii s'au înmulțit, Dumnezeu n'a mai avut cum face acest lucru.

De aceea, se zice că a chemat într'o bună zi la sine de tot feleșagul de oameni câte unul, să ceară ce-a voi odată pentru totdeauna și cu ce

va fi dăruit neamul său, cu aceea să rămână.

Iată 'ntâi Talianul și zice :

— Bună ziua, Doamne !

— Bun să fii, îi răspunse Dumnezeu.

Și Talianul ieși.

Vine Turcul.

— Bună ziua, Doamne !

— Bun e Talianul !

— Bine, Doamne !

— Binele să fie al tău !

Vine Rusul :

— Bună ziua, Doamne !

— Bun e Talianul !

— Bine, Doamne !

— Binele-i al Turcului !

— Mare ești și puternic, Doamne !

— Mare și puternic să fii, Rusule !

Vine Neamțul :

— Bună ziua, Doamne !

— Bun e Talianul !

— Bine, Doamne !

— Binele-i al Turcului !

— Mare ești și puternic, Doamne !

— Mare și puternic e Muscalul !

— Meșter ești, Doamne !

— Meșter să fii, Neamțule !

Vine Românul :

— Bună ziua, Doamne !

— Bun e Talianul !

— Bine, Doamne !

- Binele l-a luat Turcul !
- Mare ești și puternic, Doamne !
- Mare și puternic e Rusul !
- Meșter ești, Doamne !
- Meșter e Neamțul !
- Treaba ta, Doamne !
- De treabă să fii, Române !

Vine Jidovul :

- Bună ziua, Doamne !
- Bun e Talianul !
- Bine, Doamne !
- Binele-i al Turcului !
- Mare ești și puternic, Doamne !
- Mare și puternic e Rusul !
- Meșter ești, Doamne !
- Meșter e Neamțul !
- Treaba ta, Doamne !
- De treabă-i Românul !
- Le vânduși pe toate, Doamne !
- Negustor să fii, Jidove !

La urmă veni și Țiganul, care auzind că toate cele bune au fost date și dăruite altor nații, zise și el supărat.

— Cum văd eu, Doamne, am rămas de răsul tuturor !

— De răs să fii, Țigane.

Si de atunci și până în ziua de astăzi, neamurile se deosebesc unele de altele prin cele ce-am arătat mai sus.

Povestea unui făcăleț.

Astăzi lumea s'a deșteptat și nimeni nu poate altfel grăi. Astăzi tâlharii s'au împruținat din pricină că hoț dela hoț, nu se vede cald ; astăzi dracii nu mai ies pe la răspântii, cum ieșiau odată, din pricină că drac de drac mai văzut-ai să se'nspăimânte ?

Dar ce-s eu să cârtesc împotriva lumii ! Știu atâta că odată lumea era mai proastă și ca dânsa erau și dracii și tâlharii.

Plecaseră acum vre-o șaiszeci — șaptezeci de ani niște oameni cu carele cu chirie din Țepu la Galați. Intr'un câmp, apucându-i noaptea, s'au hotărît să poposească pe loc : au tras carele delătura drumului, au dejugat și mâncând ce-aveau iuat de pe acasă, au pornit să pască boii mai de-o parte. Iar la căruțe a rămas să păzească un băietan.

Așa cam pe la miezul nopții, Ion Costin, poreclit Dulea, meșter în făcerea bucatelor la drum, și încă mai meșter la darea cepurilor, când se'ntâmpla să fie poloboace'n car și vin în poloboace, zic, vine să facă mamăligă.

— Măi băete !

— Ce-i, moș-Ioane !

— Unde-i căldarea ?

— Nu ştiu ; am căutat-o şi eu, peste tot locul şi n'am găsit-o. Se vede că s'a lipit cine-va şi-a luat-o.

Dar uitasem să vă spun că Durlea ista era om tare şugubăţ, şi acum, când mai ales căldarea nu era a lui, zise :

— Dar făcăleţul este, ori l-a luat şi pe el ?

— Ba nu, moşule, uite-l făcăleţu-i aici.

— Aşa ? Apoi bine-i ; de căldare, ca de căldare ; dar a fost acela prost. Altfel :

*De lua făcăleţul,
Ii şi uitam preţul !*

Hoţul, un fricos pe semne, găsise prilej să se ascundă tot prin carele oamenilor, aşa că auzi tot ce vorbi Ion Costin. Şi cu mintea lui de tâlhar din vremurile acelea, îşi zise :

De bună seamă făcăleţul e mai scump de cât căldarea ! Pândi dară până ce adormiră cu toţii, merse bineşor, puse căldarea la foc şi luă făcăleţul !

Să crezi, să nu crezi ? Nu ştii ce să faci ! Dar dacă asta-i adevărată, apoi

Povestea unui făcăleț.

Astăzi lumea s'a deșteptat și nimeni nu poate altfel grăi. Astăzi tâlharii s'au împutinat din pricină că hoț dela hoț, nu se vede cald ; astăzi dracii nu mai ies pe la răs-pântii, cum ieșiau odată, din pricină că drac de drac mai văzut-ai să se'nspăimânte ?

Dar ce-s eu să cârtesc împotriva lumii ! Știu atâta că odată lumea era mai proastă și ca dânsa erau și dracii și tâlharii.

Plecaseră acum vre-o șaizeci — șaptezeci de ani niște oameni cu carele cu chirie din Țepu la Galați. Intr'un câmp, apucându-i noaptea, s'au hotărît să poposească pe loc : au tras carele delătura drumului, au dejugat și mâncând ce-aveau luat de pe acasă, au pornit să pască boii mai de-o parte. Iar la căruțe a rămas să păzească un hăietan.

Așa cam pe la miezul nopții, Ion Costin, poreclit Dulea, meșter în facerea bucatelor la drum, și încă mai meșter la darea cepurilor, când se'n-tâmpla să fie poloboace'n car și vin în poloboace, zic, vine să facă mamăligă.

— Măi hăete !

— Ce-i, moș-loane !

— Unde-i căldarea ?

— Nu știu ; am căutat-o și eu, peste tot locul și n'am găsit-o. Se vede că s'a lipit cine-va și-a luat-o.

Dar uitasem să vă spun că Durlea ista era om tare șugubăț, și acuma, când mai ales căldarea nu era a lui, zise :

Dar făcălețul este, ori l-a luat și pe el ?

— Ba nu, moșule, uite-l făcălețu-i aici.

— Așa ? Apoi bine-i ; de căldare, ca de căldare ; dar a fost acela prost. Altfel :

*De lua făcălețul,
Ii și uitam prețul !*

Hoțul, un fricos pe semne, găsisese prilej să se ascundă tot prin carele oamenilor, așa că auzi tot ce vorbi Ion Costin. Și cu mintea lui de tâlhar din vremurile acelea, își zise :

— De bună seamă făcălețul e mai scump de cât căldarea ! Pândi dară până ce adormiră cu toții, merse bineșor, puse căldarea la foc și luă făcălețul !

Să crezi, să nu crezi ? Nu știi ce să faci ! Dar dacă asta-i adevărată, apoi

e adevărat c'avea dreptate cel care tot pe-atunci,—pe când era lumea mai proastă de cât astăzi, — furându-i-se lada cu bani, ar fi strigat :

— Și ce-are să facă cu lada, când cheia lăzii e la mine !

X Dumbrova Roșie.

Ștefan-Vodă cel mare și Sfânt fu apucat de Turci într'un rînd ne gata de război, pentru că tocmai atunci se întorsese din altă întîlnire cu Leșii și de aceea, mai dăduse răgaz oamenilor să-și mai caute și de ale gospodăriei.

Și erau Turcii așa de mulți, că nu-i mai încăpeau văile Moldovei și Bistriței.

Și Vodă ce era să facă ? A dat de veste în toate părțile numai de cât, și-a adunat în pripă câteva sute, dar poate dovedi unul pe-o mie și mai ales la un loc întins ?

Nu ! Și așa, Ștefan-Vodă fu biruit.

Unde să se ducă acuma el ? Ce să facă Vodă, măcar până s'or strînge gloatele din țară ?, că Turcii, vedeți

dumneavoastră, nu-i dădeau pas de loc și-l urmăreau ca să-l piardă.

Se repezi la Cetatea Neamțului, unde era maică-sa și domnița. Și cum era într'o seară răcoroasă, bătu la poartă să-i deschidă și zise :

— *Domniță,*
Domniță,
Vin pân'la porțiță,
Vântul suflă tare,
Rana'n trup mă doare !

Iar maica lui Vodă, auzând acest glas, grăi nurorii sale :

— St! Ștefan e departe și de bună seamă că la poartă-i vr'un străin, care vrea să ne înșele. Nu-i deschide !

Și Vodă-Ștefan iar a bătut la poartă, iar maică-sa'i răspunde :

Locul creștinului, dușman ori prieten Moldovei, locul păgânului, dușman lui Vodă-Ștefan, nu i în cetate, ci între cei ce se luptă și mor. Du-te unde ți-s părtașii !

Auzind Ștefan vorbele acestea, porni singur singurel spre Piatra, unde ajunsese. Și pentru că pe aici erau o mulțime de mocani și crescători de vite, Ștefan îi sfătui să-și amestice fiecare turmele și cirezele și apoi să deosebească oile de-o parte, berbecii cu

telenci de altă parte, vacile de alta și tot așa vițeii, caii, tot, tot. Și după ce le-au osebit, cu fie-care cireadă și turmă au împănat o vale, iar când Vodă-Ștefan dădu veste din bucium, deodată începură să-i răspundă mocanii și toți cei ce erau cu cirezele; iar pe lângă larma asta de buciume, adăogându-se behăitul oilor, vacile și vițeii cari răgeau, caii cari nechezau, strigătul oamenilor cari mânau cirezile, — toate la un loc făcea să nu se mai audă nici în cer, nici în pământ.

Turcii tăbărișeră în vremea asta pe șesul Pietrei, pe unde-s astăzi satele de la Reznov până către târg. Auzând ei mânia ceea nedeslușită, și cum era și în răvărsatul zorilor, tare s'au fost buimăcit și-au început s'o rupă de fugă, care încotro vedea cu ochii.

Oaste de strinsură sare de la răsarit și tunuri așezate pe dreapta Bistriței încep să rărească dușmanii.

În chipul acesta păgânul a fost răpus.

Cei ce-au scăpat cu zile au fost prinși și judecați.

— De ce nu ne lăsați în pace, le-a fost zis Vodă-Ștefan, să ne căutăm de treburile noastre, că noi n'avem supuși să ne aducă toate de-agata. Noi

arăm, noi sămănăm, noi prășim și secerăm, ca s'avem bucate. De ce nu ne lăsați în pace, vă zic vouă ?

Și îndată i-a pus pe toți la jug, de au arat șesul care se vede din Piatra și până la Roznov și încă mai departe; iar în loc de grâu și popușoi, puse Ștefan-Vodă ghindă, sa crească pădure mare, căci pădurea trăește mai mult și aduce tuturor în minte povestea isvodirii ei.

Și pădurea a crescut mare și frumoasă și a rămas până mai în anii din urmă numindu-se *Dumbrava roșie*. Dar lumea înmulțindu-se, pădurea s'a tot tăiat și în anii din urmă nu mai rămăsese din toată fața ei de cât un pâlc de stejari, unde-i astăzi sătucul ce poartă numele codrului domnesc.

Cojocul săracului.

- Unde te duci, măi ?
- La Dumnezeu !
- Dar ce să faci ?
- Să-i spun că-s sărac și că el m'a sărăcit.
- Spune-i și de mine că-s sărac bătut de foc și nu mai am de cât un biet cojoc !

De unde vii ?

-- De la Dumnezeu !

— Ei, i-ai spus ?

— l-am spus.

-- Și ce-a zis ?

-- A zis că dacă ți-a rămas un cojoc, are să ți-l iea și pe acela.

-- Ba de cât mi l-a lua, mai bine-l pun pe foc, să zic cel puțin c'a pierit din mâna mea !

Și deștepul, și-a svârlit cojocul în soba cu jăratec !

Comoara lui Vodă.

Ci că Ștefan-Vodă, văzând toate bisericile și schiturile stricate de focul și mânia Turcului, puse galbeni mulți în dăsață, încălecă pe cal și alături de vlădică Nicoară porni pe jos, să dea zidire locașurilor sfinte.

Ajunse așa, pe unde se cheamă azi «Biserica-veche» și unde cică fusese un schit clădit de Iapotă, ostașul lui Vodă, și dărîmat de păgâni.

Acolo stătu Vodă când, iată văzu un Turc înaintea lui. Iși făcu semnul crucii cu stînga și trăgînd săgeata, ucise Turcul. Dar Tu.cul acela nu era de cât însuși diavolul ispititor.

Peste noapte, Ștefan-Vodă a mas în locul acela, după ce îngropă comoara sub dânsul și visă că Dumnezeu îi spunea :

— Înaltă biserică și pornește iute de-ți strânge oaste, că iar îți vin dușmanii să te întrebe de sănătate.

Ștefan clădi biserica tocmai pe acel loc și porni, uitând comoara îngropată, iar pe sfântul Nicoară îl lăsă păzitor acolo. Mai târziu, comoara s'a aprins și biserica a ars în foc diavolesc. Bătrânul călugăr își puse dăsiagii în spinare și porni înainte.

A mers o jumătate de poștă, și unde a ajuns, și-a făcut cu ce mai avea o chilie și o bisericuță, în preajma căroră se dură cu încetul Târgul Nicoreștilor.

Pe locul «Bisericii-vechi», care se mai cheamă și «La comoara lui Vodă» ori «La cornul Dracului», a găsit un om, arând, un vârf de săgeată, dar l-a scăpat și vârful a intrat în fundul pământului.

Era, vedeți, urgisit, pentru că odată cu vârful acela a ucis pe diavol, când a tras Ștefan-Vodă.

V i a.

Vița de vie e lăsată de Diavol. Dar cum ?

Ci-că Noe primise vorbă de la Dumnezeu, să lucreze corabia cea mare, pe care trebuia să încarce toate cele după rost.

Toți oamenii treceau pe lângă dânsul, și de ciudă nu-i dădeau nici «bună ziua».

Adecă de ce l-a hotărît Tatăl pământului pe dânsul să trăească în lumi și nu pe altul din noi, pe mine ore pe tine ?

Așa gândiau și vorbeau oamenii între dânși.

Tuturor le era trică mare de potop, dar ca Necuratul, nimeni nu se temea. Știa că la Dumnezeu n'are nici o buche, ca să-l lase și pe el într'un colțișor de corabie, cât de ghemuit. Ce să facă el, ce să dreagă ? Se puse bine pe lângă părintele Noe adecă trecu pe lângă dânsul, îi dădu «bună ziua» și «Noroc bun» și ba una, ba alta, începu să se vaite, că .

— Mă mir cum lucrezi tu pe soarele ista ? A:n să-ți aduc eu umbră.

Și aduse o ierbușoară. care cresc

mare și frumoasă. Iarba cea nu era altceva de cât o coardă de vie, care făcând și struguri, o duse Noe jertfa lui Dumnezeu.

Cine a născocit iarba aceasta ? îl întrebă Dumnezeu.

Mână de om, Părinte, răspunse Noe, neștiind cine-i în pielea prietenului său.

Și Dumnezeu hotări lui Noe, să iea și pe omul acela în corabie, și să-l scape de la înnece, oricine ar fi el.

Noe l-a luat și diavolul a scăpat de potop, iar vița de vie a rămas pe pământ cu binecuvântarea lui Dumnezeu.

Mai târziu însă, inima neagră a Diavolului nu l-a putut răbda, și a venit să strice bunătatea dată omului, învățându-l pe Noe, cum din struguri de poamă să-și facă vinul și cum să-și scoată din discovină rachiul, plămăditorul de pricini și de moarte.

Așa s'a arătat întâi via pe pământ, așa a scăpat diavolul de potop și tot așa s'au iscat gâlcevile în lume !

S a l c i a .

Salcia a fost odată înaltă și subțire ca și plopul, dar aflându-se una pe o pustietate și trecând pe acolo Dumnezeu și Sf. Petru, cu mare greu ce-au putut să se odihnească la umbra ei cea îngustă.

Drept aceea, Atot-puternicul a hotărât ca salcia să crească mai stufoasă și sub umbra ei să ne putem mai cu drag și mai mulți odihni !

Clopotul lui Vodă-Ștefan

Mare era Moldova pe vremea celui Vodă, fără seamăn de mare, și crai-nici atât de mulți ca să vestească în tot cuprinsul ei ceasurile de primejdie, nu s'ar fi putut afla. De aceea, puse Domnul meșteri în Țarigrad să-i facă clopot mare, pe care mai de-apoi să-l atârne în stâncă de piatră pe malul mării.

Acolo stătu toată viața lui Ștefan-Vodă, trezind mulțimea norodului, cu glasul lui răsunător, când sta nevoe grabnică de strângerea oștilor.

Mult bine a prins Moldovei clopotul

sfințit de Vlădica Țarigradului, și limba lui cu bucurie suna, căci era cu sfințenie ascultată.

Dar după moartea Stăpânitorului cel mare, când nimeni nu mai băga în sama chemarea de pe malul mării, de jale adâncă clopotul a crăpat și'n funduri ascunse de mare s'a pierdut.

Astăzi cine poate s'asculte, încă îi mai poate auzi plânsul lui cel amar.

κ

Tutunul.

Se povestește că țara rusească era presărată cu o mulțime de sate, fiește care cu primarul său, dar cari nici nu voiau să știe de un împărat mai mare peste toți.

În răstimpul acesta însă se iscă bureana tutunului. Împăratul cheamă astăzi pe unul, mâni pe altul, dintre mai marii satelor și cinstindu-i cu câte o lulea de tutun i-a ademenit pe toți și i-a supus.

Astăzi, ce țară este pe lume mai mare ca țara muscălească și cine cinsteste mai mult pe împăratul lor decât Muscalii ?

C â n e p a.

Se zice că Maica-Domnului țesea în furcă fuior de cânepă, când iată vine paingănul la dânsa și-i spune :

— Maică Prea-curată, eu torc mai subțire de cât tine !

Dar dacă n'ai toarce, ce să-ți fac? îi răspunse Maica-Domnului.

— Dacă n'oi toarce să-mi dai tu foc aței mele, iar dacă nu, să dau eu foc fuselor tale !

Mai trece, ce mai trece, când vine paingănul din nou la Maica Domnului și-i zice :

-- Maică Prea-curată, eu torc și țes deodată, nu ca tine !

- Dar dacă n'ai putea, ce să-ți fac?

— Să mă ucizi.

Și s'au despărțit.

Peste puțintică vreme, văzu Maica Domnului pânza paingănului cea subțire de tot.

Văzu și pe paingăn venind cu obrăznicie mare la dânsa. Nu s'a dat dară în lături, că pânza lui nu-i subțire și nu-i ca tortul Prea-sfinției, și-a lăsat gangania să dea foc fuselor ei.

Și tot arzând, i-a strigat :

Maica lui Dumnezeu, de ce mă lași să ard ?

Iar Fecioara a zis :

— Paingăne, pânza ta să fie subțire, dar să ți-o țezi tot pe unde nu-s oameni, și nimeni să nu ți-o folosească. Iar cânepa să crească pe toate căile și cu dânsa tot omul să se îmbrace.

Din vremea aceea, paingănul începu să fie prigonit de om, iar cânepa se bucură de mare cinste.

Văzând un paingăn, această prea mărire a cânepii, își luă chipul bobului de cânepă și culoarea trupului și-o schimbă și picioarele și le subție, ca doar-doară va putea scăpa de urgia omenească. Dar Maica Domnului află de această prefacere și-l menește din nou să fie ucis și așa, iar cine-l va ucide, va dobândi iertare dela Dumnezeu pentru șapte păcate.

De atunci a rămas, că cine omoară paingănul roșcat, cu picioarele groase și cap mare, va dobândi iertare pentru trei păcate. Iar cine va stârpi pe cel ce se aseamănă bobului de cânepă și fără cap, iertate va avea șapte păcate.

U r z i c a.

Se zice că un om sărac și bătrân, tot umblând prin sat, pe la pomeni și prasnice, s'a săturat de la o vreme și-a zis :

Am mâncat mult prin case străine și bine-ar fi să ridic și eu o bucățică de pomana, cu ce-oi putea ca să-mi calce și'n casa mea picior de om.

A strâns uncheșul azi un gologan, mâni altul, până ce văzu că are strânși câțiva. Cu dâșii a cumpărat pâne, o bucățică de carne și ce i a mai fi venit în gând. A pus după puterile lui oalele cu bucate la foc și, pe-amează, pomana era gata.

Merse apoi la popă și-l chemă să-i sfințească pomana, dar popa-i răspunse că nu poate veni, avându-și treabă.

Uncheșul se întoarse înapoi, zicându-și :

--- Lasă, că s'a găsi cine s'o mănânce și nesfințită. Iar Dumnezeu îmi știe inima și-mi cunoaște necazurile.

În drum, s'abate pe la unul și pe altul dar, ori că nu-i prea găsia pe-acasă, ori că aveau treabă, că la urmă nimeni nu-i venia să-i guste din bucate.

Masa stătu întinsă și-a doua zi, și-a treia-zi și, degeaba !

Bietul uncheș, luă sapa și merse'n grădină ; făcu o groapă și acolo își îngropă pomana rupt de durere.

Așa i cu omul sărac ; nimeni nu-l bagă în seamă, nici chiar când caută să facă bine, dar.

Oamenii sunt răi și Dumnezeu e bun și mare !

Și Dumnezeu s'a milostivit. Din pomana săracului cea îngropată, a răsărit o tufă de urzici cari au umplut pământul. Oamenii le-au văzut, le-au cules, le-au făcut bucate și le-au mâncat, iar cine mănâncă urzici, să se știe : din pomana săracului mănâncă !

Sabia lui Ștefan-Vodă.

Se povestește că Ștefan-Vodă, când era aproape să moară, a luat ochianul, și s'a uitat în jos peste draga lui Moldova, s'o vadă bine, bine de tot și să moară măcar cu ea în minte.

Și cum se uita Ștefan-Vodă așa, a zărit venind asupra lui din șapte părți, șapte neamuri pline de dușmănie. Atunci bătrânul Domn își luă sabia și

o împlântă într'un părete, grăind către cei ce stăteau în preajma lui :

— Dragii mei, de-a veni vrăjmașul și v'a cere să vă supuneți lui, spuneți-i că îngenunchiați cu dragă inimă, dar și el să-și arate puterea, să s'arate dacă-i vrednic să fie stăpân. Și vă va 'ntreba : «Cum ?» iar voi să-i răspundeți : «Să scoți sabia asta împlântată pe patul morții de Ștefanul nostru ! »

Și Ștefan a închis ochii !

Dușmanii au sosit rînd pe rînd, și-au dat cu ochii de sabie, și-au aflat de povestea ei, și și-au încercat puterile, dar ca s'o scoată paci !

Și de asta n'a fost Moldova în veacuri cotropită !
